

РУСКИ НОВИНИ

Preč. Dr. I. Đ. Višošević rektor grkl. sjeimeništa Zagrebl. gornji grad

ЗА РУСИНОХ У КРАЉОВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Виходя кажди тидень. — Предплата на рок 60 Дин., на пол рока 30 Дин. За Америку и други крај 2 долари рочне.

Предплату и шицки писма до Редакцији и Управи треба посилац на адресу: „Руски Новини“, Пишкоревци (Југославија).

ДЗЕШЕЦ РОКИ ВЛАДАЊА СВ. ОТЦА ПАПИ ПИЈА ХІ.

Ровно 10 роки прешло 12. фебруара од того часу, як терашњи папа Пий ХІ., верховна глава Христовеј цркви на земји, бул коронован и започал управяц нос својм стадом, котре рознате по цалим швецѣ и вельке в преко 300 милиони.

Вельке то и важна подја и шицки новини на швецѣ пишу о тей 10-теј рочниці владања највекшого и најмогутнишого владара на швецѣ.

Влада и власц верховного водї нашей цркви як оштой у добрых того швита, вон нема својого войска, даслох, воєних ладьох, аеропланох, кому шицкого того не треба, бо власц його духовна, не глїсна, вон влада з душамя својого вирного стада як заменик сального Спасителя и Основателя нашей вѣри и Цркви.

Моц и сила Цркве Христовеј и ѿй верховного управителя утемелена в у вирних душох Христовега стада — шицких добрых и ширких християнох-католикох и на обецунки нашего Спасителя, же вон будзе вие нос својм стадом, нос своім Цркву и пїл завери самого некла ю не надвладаю.

И цали швет приатра ше тей силней духовней держави Христовеј и ѿй водї на земји св. Отцу Папк. Прето и тераз, кед терашњи ван св. Отец навршил 10 рока управяня, цали швет з вельким признаньом спомина його діяниех у тим часу и його вельки дїла, котри зробел не лем на хаснї нашей Цркви, але цалого и нехристиянского швета.

Споминаме ту лем ая кратко, на кельо лем просфор наших малких зовнєх допуца, богату и рижнорядну дїяльність нашего св. Отца Пия ХІ., у котрей вон швол за єдиним вельким цїлем: да цали швет востане царство Божє, у котрим будзе владац Божї мир.

I. Християнска организация.

Да може виадак завладац правдивим християнским духом и животом, муша ше — так научує ван Пий ХІ. — шицки вирни християнс дружовац у рижних просветних, галдовских и најбожних дружвох, котри маю робитц на тм, да ше виадац, у явним живощѣ, а не лем у цркви и можебуц дома у хижї, поштує и сполнює закон Божї. Шицки тоти христ. дружтва волаш ше єдиним мєлом „Кат. Акция“.

II. Црква и держава.

У новейних часох почала ше вше баржей ширитц крива наука, же держава стої над Цркву и державна власц не муши вше мер-

квати на сполньованє Божих законех. Св. Отец Пий ХІ. осудзел таке научованє, а же би давни держави не прицискали цркву, заключел вон з вельки державами договарки (конкордати), у котрих держави признали Цркву ѿй правю. Вон на концу довершел стїр з Италиєю, котри тирвал од 1870. року, кеди Италия одобрила од Папи Рим. Тераз же Црква скою малку шлєбодну державу Ватикан.

III. Християнске вихованє.

Модерни наш погакски швет не любї Христовеј вѣри. А чом? Бо не сце да ма дакого над собу, сцел би буї кводнєши, сам свой тїл. Нешкапнї безвирством заражели алєт не бул би процвїти Богу, „же“ би“ вѣра признала йому перше место и перше у бєшєду, а Бога охабела на самим задку. Кед би не пхтала од нього, да ше муши вєлїх грїхоних стїрох озрєнуц, и кед би не научовала, же по шмерци будзе суд и будзе кара. Таку вирү нешкапнї людєс ради би признали. А пожеже христ. вѣра не така, зато нови робк проципнїй. Найперше сцү вирүиц Христа и його науку нос школи, а вєц нос фамилийного живота.

Прето Пий ХІ. издава своје славни посланкя о христ. вихованю дєцох и о христ. живощѣ у фамилий, о котрих ми уж у наших новинох писали.

IV. Црковна односц.

Вельку увагу владал св. Отец вше на то, же би ше шицки християни, котри ше пред вельо роки оддєлили од правдивей Христовеј Цркви, врацели назад и да вши будзе, як густорел Исус Христос: єдно стадо и єдин пастир. У тим зматаню за црковну односц вон ше вше з вельку любовю обрацац су нашим оддєлєним братом Русиним Укрїнцом и другим Славиним и помагал особєно тих ваних братох, цо страваю у большевицкїх неволї.

За Русинох грекокатоликох нос Галичини, Горнїци и Югославиї вибудовал Папа вєлїки краснї Колегий св. Иосафата (високу школу) дає буду нашо богословє коалици богословски школи.

И иншак указовал ван Пий ХІ. вше своје правдиве оцовске шєрио цалому швету, кеди лем мал нагсду. Лонскей вшємї видял краснє посланє о тей жежитей, кризи котра прицсела цали швет и поволал шицких, да помагаю тим, цо највещей цркви — цо не маю хлеба и не могу го нїдєе заробитц.

Таки в терашнї ван Верховни Пастир наша Пий. И ми в палоди його 10-теј рочниці мушиже у своїх шєрицх модац Бога, да нам го вожиш вше же много лїта, а же би ше могло вишолїц його вельке жадање: да будзе мир Христов у царству Христовом!

(мф)

НАША ПИСОВНЯ.*)

IV.

Напоминал сом у вљаним, цо нам наша писовня до тераз прицсела. А то буно лем наша роботох. То не досц лем хвалїц ше кельо народного писовного маєткю мамє, але треби закупкуц, ошатриц — чи вшєце тот маєток ма тоту вредносц, нос котру ше хвалїме? Шацуйме сами себе и чуїме як нашу писовню ценя вкпробовани учени людєс.

Скорей як о тим почнєм дисац напомицуц мушиам, же гємель нашей писовнї и просвїти положел Дюра Винадєс, парох дюрдьовски и Михаил Мудри, парох керестурски, а на їх поволанє шлїдовало одушевљєне учасствє пишемнїкох и народу югославянско-руског. То вљика самопохваля — то дїла, труд и брїти за народну просвїту.

Накеди прицшол конц цвєтowej войни, — такой ше радєл дюрдьовски парох а Керестурским: цо мамє робитц и у тим виходзели на сто поволанки бачко-српским Русиним, да ше ошараме о свој шлєбви и просвїти.

А то не була легка робота. Писма на лїштох лєбо прєспїлани, лєбо ше их мушело послати нос „згоду“ — до єдиног сръмского валазу, да их послати до других валазох и ширя нашу руску националну идєю. Дюрдьов бул на перифернї, на краю наших населєньох, та и прето тежкоєц була.

Шицко ше попри тоти препреки бари добре уладо, бо основателє рускей писовнї мали бари доброго, вкпробованого и ученог совєтнїка у особї Дра Габра Костельника, родом бачвана Русина, а тедишнього профєсора на богословским универзитету у Лїловє.

Каждому широдови послал Бог у часу вельких народних премєнок вельких, моцних на духу народних людєох. Таки моцни и силни духовни вєд вїак у нашей рускей народней просвїти в Др. Габр Костельник.

Кому невознате того мєно мєдл югославянским Русинями?! Без того мєна не можай подумац себе нашу младу писовню и просвїту.

* У остатней статнї було хїбно надрукванє, цо редактор „Руского Кал.“ бул о. Паша, а ми буц о Д. Винадєс.

Гоч я тілом далеко од нас, а душу, а думу, зос своїма мліма писави к другим умотвореням више с при нас. Зон я одговарять, мож покосец опец нашей рускей писовні и просвити.

Ягод до наш народ до предородств не жна своїм народним животом, бо му то цудни народи не дали, а пакеля нашо народце ошле-бодася пришло: як до ше на ново народвел, полюбел свои просвиту, — така судьба була и нашего славного поета — шиниака и писателя.

Уж як млади школяр заночал писат и писні складат и то не едну, два, але вельо, богато їх складат и писал, гоч на их ніхто не знал, крем даскеліх приятельох, котри вельораз зам шартували з ним пре ніх... А вой? Не встановел ше, жаль му було, же го ні приятель не розумя, гледал самоту на поля,

на шитору, у шлободі самоту, дзе му думи високо лезели, любов ту родному краю, ту народу родному своїкому више баржей росла, — та и далей лем складат, шпиваночки своей, а пожеже их не мал кому читат, ані видават до друку, подклал их шорой едну за другу до своей шкотьрской лади. Ані не гуло, же ше теде жаловал:

Писні мойо — слізочки!

Писні мойо — широтка!

Хто нас више? — Ах ніхто!

Хто нас чита? — Заш ніхто!

Але гоч його писні и умотвори роками заварті були од нашего руского народу, за котри їх вой писал — инак пришел час, же и вой увидели бже слунечко, дожили свою шлободу, як и народ за котри вони створени були.

Б.

* **Нови закони.** — У парламенту прияти нови закон о бесплатним древу за худобних людзох. По тим закону можу худобни парасті и роботіци достаи в державного лаба 20 тиларі, то ест еден хват древа на рік, кед не аліца жеця як 120 Дин. державней порціи.

Прияти тиж закон, по котрим ше шиніки гноби за чході зробеня у державних лебо самоуправних (имовніских) лесох одкладаю на два роки. Хто глобу уж плацел тому ше вона одпуци, кед на рок не зроби другей ніякей шкоди у лесі.

Прияти тиж закон о Гадовской Раді, о котрим аже остаті раз писали. Членох ради не будзе именоват влада, але сам краль.

* **Велька прослава писского дна у Загребу.** — В ведавно 14. того мєсця прєславел Загреб на торжественє способ 10-ту рочницю владаня цари Пия XI. На шветочней прєслави (акдемии) було у найвекшей загреб-

скей сали присутво вецей як 5.000 людзох, котрих едногласно и з вельким одушевлянем послали св. Отцу сердечне вишчованє.

* **Увоз ципелох до нашей держави лем зос самей Чехословацкей вишошел влоні 2396 метери, у вредности 123 милиони.** Найвекшей ципелох купувє у Чехох Французка, а кед таковой Югославия. На першим месце стої, баяко, общє познати Битя, котри уж отворел и у Вуковару свою фабрику ципелох и уж широбляє кжди дзень 300 парі. — То не барє добри знак, же ми купувєме тельо цудни ципели, бо у нас ест досц своїх мастерох. Други держави ше уж браия проти увозу чешкей обуви (вдерели на шо парину). И так Немейка купела 1930. р. у Чешкей обуви за 48 мкл. чешки коруни, а року 1931. уж лем за 11 милионі.

* **Православни церкву св. Сави, о котрей ми уж писали, мали би почат на яр уж будовац у Београду.** Будовля ма коштац 150

милиони динари, а до тєраз набєрано 21 мкл. Церква ма буд обудована на стари вквантийско-сербскєй способ (стїл), але приши того ше буна сербскєй архитєктє, котри би сцели, да церква ма лакос модерниши иназружє.

* **Велька жима.** — Найперше нападал у цалєй нашей держави, а и во других странах швєста, вельки шнїг — даждає и преко мєтер висохп, — а кед на суботу, недєлаю и поцдаслом завладєлєт впадан велька жима. У Словєнии було в недєлаю к поцдасбок и 32 степени мразу. Слячно було 1929. р. Рики Сава, Куба и Ува замарєлє, Дунай ноши вельки криги. На локкей желєзници (Загреб-Сплит) шнїгова буря засиналє желєзну драгу, жєди Сплитом и Грачацкоєй желєзници шнїг не идє. Було и даскєльо вєщєсєм на желєзници, але на шєсєчє людских жертвах не було.

Японска и Китай.

Цали швет обрєцєл свою увагу на дальки восток у Азиі, дзе ше почала кривая война мєди двомє народами жотєй расє: Японцями и Китайцями. Ми их себе прєдставимє як малых мирних людзох, оца вукосом, а на плєчох уилєцєнє коса. Хто би подумал, же готє малєк, и як випатраю, слабки людєе способни за страшиє прєдєлєнє крєви?

Понєже готє краї и людєе нам слабо познатє, то вєшка прїкєнїимє кратки их опис.

Китай — то найвекша державна на цвєцє, така велька як цала ишия Европа, дє ест тєлєо держави. На тим вельким простору жия 440 милиони (Европа ма 470 мкл.). Полеже у Китаю ест вельо гори и пустинї, дє не може ніхто жия, прєто Китайци барє густо насєлєли готє краї, дє людєе можє обєстєц. На еден квадрат килом. прїходєт у Китаю 90 житєлї (у Европи лем 48). Найбаржей насєлєнє краї коло звох вельких рикох, по шєчу прєд цали Китаю. То су Янцусєкянї (5100 км. длугоки) и Гоангхо (4500 км.). Готє рики знаю часто вилїцє и вєробни велькей шкоди (бєтє прєшлєй вєшєи була велька поплава рики Янцусєкянє,

СЛУЖБА БОЖА ЛЕБО ЛИТУРГИЯ.

7. Сакос.

Крем дочєрає спомнунутих одєждох Архїерєй мєсто Фелоня берє „Сакос“, котри по-даба на Фелон, але ма рукави.

Сакос знамєнує сєрасця Христо Свєсєтєлє, прєто ше на Сакосу находєт вєлї крижєни.

Цок Архїерєй обляка Сакос, а свєсєцїк Фелон, кєдє моливу: „Архїерєй (або срєй) Твоєко облячє шє до правдї и прєпєдєбнє Твоєго зос радєсєу ше возрєвує тєраш и виєє и їа виєи вєкох“.

8. Набедренєк.

Архїерєй берє надєлаєй Набедренєк, котри знамєнує духовний мєч, зос котрим Исус Христєс надєлєдал нечистого духа и шїєрєц, а нам заслужєл живот вїчєн.

9. Омофор.

Омофор то зос волни платно з крижїєкями по штредку, котрє Архїерєй обляка на плєца, а спущєт ше сирєдку и зос задку. На Омофору пахвдєт ше образ Исуса Христа як доброго пастїра, котри заблудєлєтє овцє на плєцох пошїи.

Омофор знамєнує, же Сия Божїи постєл члєвєком, од прєсвєтєй Дєви Марїї прїнял нашєу природу, да ше як „Агнєй Божїи“ можє жєсто нас жєртвовац на дрєву крижа.

Тото вєстє вєпожєлєно и молитя, котри шє молиє при облякєнєу Омофора: „На плєца шнї вїжєлє. Хриєтє, заблудєлєтєу природу и... Богу Оцу шнї прївєсєл“.

10. Хрєст и Панагїя.

На перши берє Архїерєй свєтї Хрєст и Панагїю, то ест металєно зос обрєзом прєсвєтєй Богородици.

И Хрєст и Панагїя на першоєх знамєнує отворєнє исповїданє св. вїри так, як сам Исус Христєс отворєно и прєд Пилатом и прєд жи-довским Синєдриєм исповїдал, же Яон вєкєцє прави Сия Божїя.

11. Митра и Жєлєо.

На конєцє владє на главу Архїерєю Митру (коруну), котра знамєнує цєрнїєви вєнєц на глави Христа Господєа, а до рукох му

даю Жєлєо, знак його пастїрскєй влєстєи и службї. Жєлєо зїмєнує палицє, и котрїма бєли Исуса Христа до глави.

12. Дикїрий и Трикїрий.

Дикїрий — шнїчїк з двомє шнїчїєкями — ознамєчє сєдїнїєнє Божєй и члєвєчєскєй прїродєи у еднєй Божєй особї Исуса Христа.

Трикїрий — шнїчїк з тромє шнїчїєкями — знамєнує три Божїи особи у прєсвєтїиє Трїєстєву, котри шнїкї лєм еден Бог.

Вїрнї, котри патра на облякєнє свєсєцїких служїтєлєвох, най ше опомїно на то, же шнїчїєкї, котри шєє у Хриєсту крєсєцєлє, у Хриєсту ше облякли“. Прєто шнїчїєкї, котри прїшлєи на Службу Божєу, най ше стараю, же би у чїстєтєи и новїносєи прїбївєлєи при тєй свєтєй жєртєи, полнї живєй вїри, нєлїї, любови и стїраху Божєго.

IV. Умиванє рукох и прїготованє на Прєскомїдию.

Кєд ше свєсєцєнослужїтєлє прєоблякєлє, умивєтєу своєо руки и при тим молиє молитя зос 25. пєсалєи: „Умивь у вєвїносєи своєо руки и обїлєдєм Твоєй жєртєвнїєк, Господєи, да чуєм глєс Твоєй хвалї и да наклєзуєм о шнїчїєкїх Твоєїх чудох...“

Умиванє рукох опомїна на духовну чїстєтєу, зос вєку свєсєцєнослужїтєлє трєба да прїступєтєу на Службу Божєу.

Свєсєцєнослужїтєлє прїзнавєтєу своєо не-

дєстєвнїєтєво и своєо грїшнєсєц, молиє ше зос мїтаром: „Боже, мїлєстїєв будє ми грїшнє-му“ и одходєтє ту прєскомїдїєкєму жєртєвнї-ку, дєзє гутєрєя Тропар Вєльєкого (шїлєку): „Вї-купєл шнї нас од прєкљєтєствєа, мєд котрє амє подпєлєлєи шнїчїєкї, зос своєо чєснєу Крєву, кєд шнї бул на крижєу прїбїтїи и з копїєю прєбїтїи; бєзсємртнєсєц шнї шнїчїєкїм людєом увєсєлєл, Спєсїтєлєю наш, слава Тєбє“.

ли же о ним певей равн писали), ала прино-
ши и зельо плодней жовтей жеми. Од жовтей
жеми и писку вода у тих фякох янже жовта и
прето за Китајна жовта барви свята.

Китај ма велики природни богатства у
жеми. Углавн ест у китајских горес тельо же
би старчезо за цали швет за велі роки.

Јак цо у нас главни земледјелски плоди
жито и кукурица, так у Китаю главна риса,
вова карма цали Китај, а воури раскванч
чай и памук. Продукция чаю е перна од
шведце, рисванца друга (верша Индия), а па-
мука треца.

Главне место Китај ест Шангај (400.000
жит.), а найвекше Шангај (преко мил. жи-
тельох). за хотри ше близ терас водзи кира-
вн бой з Японцами.

Китај бул у давних часох високо культу-
ри край — зельо роки пред Исусом Христом
чал уж Китај таку високу культури и просві-
ту, якеј на було ані у Европи, вні индзей.
Китајци перши издумали писмо, писали и ви-
давали књижки и новини уж у давней давнини,
кад ше другим народам о тим ані не шпільо.

Нашки Китај зельо заостал за другнми
народам, Японци го далеко обегли.

Китајци барз вредни, работни и малим
задовољни. Але уж даскельо роки нет у них
шорд. Од кеди була у них революция (за вре-
ме шветовой войны), котри зруцелі цара и
прегласцела републику, од тоди нет там мира.
Бдила ше странка давнга проці другей, кажда
прегласиув свою владу, а шбдила на може на-
правит у держави шбора. То изхасновали европ-
ски держави, иј Англия, Французка и болгане-
жипи, та виднали себе у Китаю копки праці
(концесии) и леј патра, як да цонекли хасен
за себе видатию.

Тот шшор у Китаю еде терас выхаско-
вад Японска да присвој себе китајски край,
котри ше еи најбаржей нача. Машкуреску уж
освоила, а терас вдерели японски даела и на
китајски варош Шангај, але ше Китајци добре-
браде и бара чежко повесц, як ше тота война
за Японску скапчк.

У следуючим числу напишемд о Японској.
(мф)

V. Проскомидия

або готовене дарох за жертву Нового
Завіту.

Мето „Проскомидия“ е греческо, а значи
по нашим „приношение“. У перших векох хри-
стианства бул таки обичай, же вярни, котри
приходзели на Службу Божу, приношели дари
на жертву: хлеб, вино, ладан, олај и др. Ди-
якоши зберали тоти дари, и сину часц упо-
требляли за Службу Божу, друга часц була за
отримванє священослужителюх и църковних
послужителюх, а цо предстало, то ше двалело
убогим и потребним.

Нашка ше за жертвени дари стара сама
църква, а за отримванє священікох и църков-
них служителюх стараю ше вярни на други
способ.

Јак хлеб за жертву служи нашка „Прос-
фора“ зос чистей жатней мукы. На „Просфо-
ри“ видиснути криж и букви:

цо азначає:
Исус Христос Побидитель.

(Далей будзе).

× У Женеве, на догарка о розоружа-
ню вине жеде беседую широм министри воспа-
дних державох о том, як би требало зачуван
швет од новей войны. Ми уж явели, же ше
держави подслвали до терас га два странки,
начале идией стој Французка, Японска и други
менши держави. Тота странка патра, да ше
найверше осигура явр, а не да ше держави
розоружию.

Предох у другиј странки водзи Немеска,
а зос шчо приставило Англия, Америка, Италия,
Турска и други менши держави. Розуми ан-
же и заступник японскей влады стој за розо-
ружанем гоц у котри часу японски дзела шено
шмерд по улицох китајского варошу Шан-
гаю. Наш министр Маринкович изавел ше за
тим, да ше найверше забран будовад велки
новин завод и служиз ше у войны з отримним
газом.

× Французка влада одступелі. — у
французким сенату виявела ше векшнина проці
влады, котрей на чолє стој Лавал и влады му-
шела такой одступити. Зваляли владу так ол-
лїя, у векшим социалкристиан странки, ко-
трим не по дзекі новн закон о выборах, ко-
три Лавалова влада надумала издад. По тим
закону на выборах бул би избранн тот кан-
дидат, котри би такой при першим гласцию
достац голым 25%, видних гласох. На гот спо-
соб социалности би зельо страцели. А выборы
у Французкей уж не далеко — маю буц у маю
мешацу.

× У Еспаниі прегласцели комунисти
и анархисті общи (генерални) штрайк. —

Хто на еде штрайкован, на готу наацадо и на
сїду гоня од работи. Так у главним варошу
Мадриду штрайкову шинци работици, крем-
трилїанских. У провинциі Каталонка коммунисти
и анархистк, як да маю нависеј приетанох. У
Едним каталонским варошу завжалн штрайков-
але варошкун хижу (магистрат), начелника цър-
кельи и заваран до гаренту. Ам зршило вой-
ско и вигнало бунтовникох. И по другиј еспа-
нских варошох робі штрайковане, подпуджани
од коммунистох, зельки немири. — Так те ше
було и будзе, кад едеи народ зроби себе ре-
получица.

× У шведобней держави Иреландіи будз
и видзело вибори до державного
парламенту. Борз ше том два странки. Бдила
за владу, друга процив. Ажитация така оштра,
же на едней схизани бул забран едеи народни
посланник, а на едн председник ирландскей вла-
ди Коогров сїца жыти есцекол. Не требл
другей войны, кад едеи без причини сам
мелзи собу войну роба.

× У Румунскей думе влада на гот спо-
соб помагач зајужелим парастом, же держа-
ва преваскє шинци парастни длуства на себе.
нек сїну часц парастни одпущи, а другу часц
буду понг прєа зельо роки одивацовац. Але
Румунска жема занекки, да тоти парастки длу-
ства виспаци и зато надумала влада роансаци
приспаци у војни чку. Тоту ложичку мушл
платиц у перним шоре пельки фабрики, банки
и вкиталности а и готи парастни, котри
маю вепей як 20 голти жема и то маю платиц
5%, од шинцкото ментку. — Дасц чумн закон

Руски Керестур.

† Николі Павлович, кармар у Руским
Керестуре, лян б. П. принал свош душу Ес-
смертному Царю. Покойни бул на давнко ро-
зизати у руским, а и у другим народам: прє свою
жипу активносц у политичних борбох и уча-
ствованє у дружтвенним народним живоце. У
шицких испросох любел бривн учаси и жер-
твовал на добру пиль.

Јки воц бул способни и работни издєк
ше и того, же себе кой у Америкі кой дома
стекол красни мавгон.

У бурнойнитих часох по войны шведзени
крївєнка идеяи ашмола з правей драги и
одступел ои своей вири и църкви, але терас
на смертнейшій посцелі по ласки Божей и у
полней свидомосци розкавни врацел ше на-
вад гу сїбей прадковскей вири и тим дал и
Богу и нарїду својму сатисфакцию за свој
преступок.

Днє 7. П. маю такє красне и зельке хо-
ванє, якє ше и у Керестуре јидко видєи.

Най му Господь будас благи судия и да-
рує му живот вични на небе, а на жеми вич-
ную память!

† Пап Юла - Янцова, чесна вдова умар-
ла 26. I. того року у вейкей старосци. До-
жила 94 рокы. Цалк свой живот служела верго

Господу Богу. Вше вили моляцци ше на Глаз
до църкви, и так же ше гугорело за нєо: „кто
ше на ани моляц — наї идєе за бабу Янцову
га ше пауци“ (бо кажде могло чуц ей
гласну молитву). Дожила у своей старосци ве-
цей як 40 потомкох. — Вичная ей память! К.

Земледјелска задруга „Кооперативна“
у Руским Керестуре, на свој главней складзи
30. януара т. р. анбрала до Управного одбо-
ру: за председника п. Мажай Дюра, земледі-
лец и тарговец; за подпредседника п. Гајдук
Јанк, земледілец; за членох Оцворушн Гер-
бут Ейтен, адвокат; Гербуу Йовген, земле-
дїлец; Будилски Осиф, сликар; Сојка Е-
мил, земледілец; Симоншич Янко, столяр;
Орот Јанк и Сабой Владо, земледілец.

До Надворного одбору: за председника
Гудак Васкль, земледілец, за подпредседника
Нярадк Стефан, кройч и тарговец; за член-
нох пп. Дудвин Дюра, учитель, Джуши Мь-
хал (Олеяр), Мудаш Јанк, Рац Дашк, зе-
мледіши.

За жиговоду п. Шандор Јанк, инж.
управитель.

Шид.

Прешлого року було у канцелі Нарошнї 31
роздєна (1930. г. 36), умартих 25, янвчаних 10
парн.

Коцур.

† ад. Москаль Илл. Дня 9. II, т. р. упо-
коєна ше вл. Москаль Илл. Умарла у 79 року
жвота. Ђи пок. муж Нико умар пред штири-
ц роками, а вон бул на славу красноносца,
хавец церковней библиотеки красну кнѣжку у
своєнку: Псалтир, котру бара шумас ви-
скал у вецей рокох.

Обидийо були бара худобни, а отримали
их и дотримал у своім обисцу осем роки
иноциц парох Бандас, бо не малк близкого
ду. Прето гурорели, кед умарла, же „умарла
искоцза баба“. Вичная ей памят!

Дюрдьов.

† Мелана Еделински рода Гини. — 11.
фруара 1932. р. у Новим Саду у шпанско
поселенку ше до вичности язна шестра Ме-
лана Еделински рода Гини у својей чежкей хо-
ти од занедана мозга. Покойна жила на тям

швене 34 роки, а зос своім мужом Михалом
пожила 7 роки щасли и мирним малженским
жвотом. Наша пок. шестра була циха и бла-
га душа, добра мац своім дзецом широтом од
першей жєни. Ђи муж не вельо труддел, да ю
вильни, але ратунку не було. Ожалосцени ей
муж остал зос бара вельку терху и болож на
шерцу, бо му остали штири широти на бриви.
Остатне мацаво ей випривел и привривадзел
к ту своім чадам до Дюрдьова, да ю ведно
зос родичама и родичамак випривадаа до вич-
ности. Похована, е 14. фебруара и вельке чо-
сло народа одпривадзело покойну до нязней
мацери жєни.

Врщал ей памят!

Прнявор.

У парохии Прнявор (Босна) було 1931.
кресених 142, а умартих 58, явняло ше 46
парн. - 1930. року було: 151 кресених, 36
умартих и 36 шпански парн.

ах. Подивка:

Кеди треба почац з вихованьом дзецка.

У перших двох-трех мєшацох духовни
жвот дзецка явне не розвину, дацко у тям
су нима явне својей свядомости и його жвот
явне ше лєж по жвотним „инстинкту“, го кет
несвядомей силе у нїм, котра з нїм уираєт.

Зриви и добре развити дзеци уж у тре-
м мєшацу жвота обича, кед ту нїм дахто
идзе, або од нїх одходзи; у штиртим мєша-
цропознає уж ствари и баржеј лїбви на-
ни на ствари, котри маю острєйшу барву; у
оцм мєшацу уж просцагаю руки за стварама,
тра нїм ше нача. Кед ше на нїх шмєвєт и
ви ше шмєвєт, обачую нїм гїв радост и боли.
Б-там мєшацу уж не дзецко ява забавиц з
новима стварама. У 7-9-тим мєшацу, почив
поведит поведити слова, котри часо чує по-
на разговар, ставан на ноги, помалу става
вогд, добре розликує, хто з нїм постува
яво, а хто строго.

Дзецко почив бєшєдєвєц уж 10-тим мєша-
ц, разуми нашю науку у штиртим року, а за
бичне учєнє доставє способнє обично у сед-
м року. У перших рокох дзецанскє разум-
тє цалком шивка, празив, зотє шивко цо
идзе до дзецанского разуму так ше вєблєко
орєнї, же ше того споминамо и у тайнєкєй
просци.

Шивки малки подїи дзецанского жвота за-
дци таки важни, як и наш вєлєкєй нашю. На
вклад: дзецко перши раз стануло на ноги а
ко ше тому так вєнєлї, як да яке вєлєкє дї-
зробєло. Хто бї явал опасєд тотї дзецан-
чєй чувствїл Вадєлєл єдно осємєнєчнє дзец-
чє, як рачкуючи пришло до прага. Щєло пре-
ц до другєй хїжєт ту мацери, але єтє през
ц прєспєка и то не малє, котру воно шє
дє не пробовало надєладац. Нєпробовало те-
з и по другєй граєдєзи якошак ше през тот
же прєдєлє. А вєц ше обрацєло и зос шивки
и затрєло на праг, як да ше чудовало, ак-
цє тєкє дїво воно зрєбєло.

Прето на дзецко треба вивє патриц ясна
овєка, котри ма свої жвот душевни и прето

дзецко почива людски жвот, вєдуку и образованє
уж тєди, кед го ми трамамо за „нерозумнє
дєцко“. Воно уж у перших рокох вєлєко учи
и зна зос того, цєнєвєц наєколо себе, особєно
до видєт на своїх родитєльох. Зос тих полвох,
прикладох и слєжкох йому вєлєко лєвєцє и лєг-
чєйшє учєнє, як зос сухєй бєшєдє. Зато ше не
чудуймє, кед дєкєдє нашю дзецко як да не слє-
дє слєжкє и дє спознєвєт тотє, цо го ми зос єд-
о-тємак научуємє. То знак, же воно тоту
ствар, котру го сєчємє научиц, уж научєло зос
нашого прикладє, але тот приклад мушєл буц
ивєшакє, як нашє поука. У таким случая чув-

ствуємє, же дєцко явтри на нас сумлєво. Та-
ки случай ушєчєжую родитєльску повягу у очох
дєцкє и уча го дїлєвєствє и лєжєвєствє.

Малєкє дєцко учи ше з нашого
прикладє, а не з бєшєдє.

Прето цалком єсно, же вивєкє будє
дєцко, котрого родитєлє богєбєйши, чєснє
жнєкє мєдєкє собу у любови, ялатєдї, бєнєдєку
мєдєкє собу цєрє, блатє, єдно другєму помє-
гє, не вєздє ше, не маю мєдєкє собу нїжєкєй
тайнє, не маю гнєвєнєкох, о кєждєм и зос кєжд-
єм прєснєчє бєшєдєку и т. д., а заш вивєкє
буду дєцци тих родичох, котри жнєт у мєрєкєй,
у вичнєкєй звєдї и гнєву, прєкєлївєкє, трубо бє-
шєдєку з дєцкєм и другєма людєма, отварєку,
кєд у домє нєт дїсциплїнє и т. д.

Єй, як бї було лєгко ховєц дзецко, кед
бї ше ми почєли да нєго стрєц уж тєди, кед
воно нєвєцє нїч не зна, кед його душа и ро-
зум ише „табула рєбє“ (як чєстї табулє)! Алє
прето, же добрє вивєкєнє дєцкє ствар нї-
лєгкє, нїкє почєток вивєкєнєя лєбємє одрїлєв-
євєц з тим, же „єсє кєдє, док будєтє мудрєйшє“
и так-почєнємє аж тєди, кед душа ишего
дєцкє уж ячєстєя, яамурдєвєнє табулє и да нє
чєжєкє писєц. Тєди шивки прїзнаєвємє тоту
стару праву, же не чєжєкє на добрє научовєт,
алє чєжєкє єд злого одучовєц.

Чєжєкє, бара чєжєкє задєчє родитєльох.
Хто сам дєцкє не маю и сам нєх не ховєл и
шивки брїтєкє и терхє з тим скєлєчєнєм не род-
нєвє, тот чєжєку задєчєку родитєльох, - шєцє кєд
су худєбнє - оцєнїц нє мєжє. Алє туєнї ше
нє тоту терху родичє не шємє, бо кєждє своє-
вольнє постєл оцєц и мац и тако воля Бєжєя.
Алє гєждєкє мушємє способнє, як да своєю ро-
дитєльску задєчєку цє лєпшє и цє лєгчєйшє
окєнєчїц мєжємє. А то кєсєчїгнємє лєм так,
кєд ховєц и научовєц - з своїм прикладєм!
- почєнємє цє скорєй и кєд ше з дєцкєм бу-
дємє займєц вшє, кєд кєж лєм врємє долужнє.
А хто дєцкє цєрє лєбєтє, кєждє найлєвє мєншєй
вєчєкєй часу на то, да дєцко одхєвє у най-
глєвєнєйшїх чєснєтох, а то су: пєбєжнєснє,
чєснєснє и рєбєтнєснє.

(Конєц).

+ Старосц шветєвих политєчєрєх.
— Главнїх шветєвих политєчєрєх мєжє по их
старєснєкє подєлїтї на штири клєсє. У першєй
кєлєсє су тотї, котри малє од 40 до 50 роки.
То су: нємєцкє прєдєсєдєнїк влєдї Брїннїг, (48
роки), бєлєвєнєцкє дїктєтор Стєлїн (47 р.)
чєсєкє мїнїстєр Бєнєш з итєлїєкє дїктєтор
Мусєлїннї (49 р.) У другєй су клєсє политєчєрє
старєнї од 50 до 60 роки: амерїкєнскє прєзї-
дєнт Гувєр (58 роки), прєдєсєдєнїк фрєнцєзєкєй
влєдї Лєвєл (54 р.) турєкє дїктєтор Кємєл Пє-
шєвє (57 р.) и австрїєкє прєзїдєнт Мєлєкє
(59 р.) До штиртєй клєсє од 60 до 70 роки,
прїнєдєкє: прєдєсєдєнїк англїєкєй влєдї Мєндє-
кєлє (65 роки), полєскє дїктєтор Пїлєсудєкє
(65 р.), и нємєцкє гєнєрєл и мїнїстєр Грєвєр
(65 р.) У штиртєй су клєсє политєчєрє стар-
нї од 70 роки: фрєнцєсєнскє бунїнї мїнїстєр
Брїєвє, амерїкєнскє мїнїстєр фїнєнєсїєх Мє-
лєн и прєзїдєнт євєжєкєй дєржєвє мєршєл Гнї-
дєнбєрє, котрє уж ма 84 роки.

+ Тайнїк Дружєствє Народєх Дрїмон
подєкєвєл. -- Тєрєя ше вєлє политєчєрє
старєкє до прїду на тотє мєстє, бо тайнїк

Союзу Народєх ма 150.000 златнїх фрєнцє-
рєчнєй вєлєцї (кєлє мїлїон и цєл дївєрє).

+ Пєйц и пол мїлїонє подпїсєнї нє-
зєбєрєлїє жєнєскє дружєствє у 52 дєржєвєх на
мєлбї за рєзєрєжєнє, котрє тих дєлєх прїдє-
лє прєдєсєдєтєлєствєу жєнєвєкєй дєлєвєрєкє за
шветєвє мїр.

+ Бюджєт полєскєй дєржєвєнї за тот
рєк ма пол мїлїєрєдї дєфїцїту, то єст зєт
тєлєко вєчєй ма вїдєтєкєх, як прїнїтєку.

+ Трїє рускє днєвнїкє новїннї. -- До
тєрєз малє нашю брєцє у Гїлїєчїнї лєм єднї
днєвнїкє нєвїєнї „Дїлє“ у Львєвє. Од новєго
рєкє вїхєдєзє там ящє двє днєвнїкє: „Чєсє“
и „Новїє Чєсє“ и так єст тєрєя у Львєвє трїє
русєкє-укрєїнскє нєвїєннї, котрє вїхєдєзє кє-
ждє дєнє. Крєм тих днєвнїкє нєвїєннєх маю нє-
лєво брєцє прєкє двє вєцє тїкєшєво и вєлєкє
мєшєчнїє чєсєпїсєнї. Пємєтєямє, же нєвєкє ше
у нєвїєннєх найлєпшє указєвє културнє мєцє нє-
рєдє. И нашє „Рускє Новїннє“ дєвєкє докєзє нє-
пїсєй прєсєжїцєкєснєкє, лєм их трєтїє нєтрїмєцє и
шєжрїє.